

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Valtiontakuukeskuksesta
annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Valtiontakuukeskuksesta annettuun lakiin lisättäisiin muutoksenhakua ja täytäntöönpanoa koskeva säännös. Sen mukaan Valtiontakuukeskuksen takuun tai takauksen myöntämistä tai niiden ehtojen muuttamista koskevaan päätökseen ei saisi hakea muutosta. Lisäksi valittaa ei saisi

asiasta, jonka ratkaisu pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytilanne

Muutoksenhausta Valtiontakuukeskuksen päätöksiin ja kyseisten päätösten täytäntöönpanosta on nykyisin säädetty Valtiontakuukeskuksesta annetun asetuksen (351/89) 12 §:ssä. Sen mukaan Valtiontakuukeskusta koskevaan päätökseen ei voida hakea muutosta. Vientitakuulain (479/62) ja valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain (651/85) nojalla annettua takuuta koskevaan takuukorvauspäätökseen voi kuitenkin hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Muutosta haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valittaa ei kuitenkaan voi, jos korkein hallinto-oikeus joutuisi ratkaisua tehdessään pääasiassa arvioimaan päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuutta. Korvauspäätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

Valittamisesta Valtiontakuukeskuksen myöntämiä muita takuita ja takauksia kosviin korvauspäätöksiin ei ole säännöksiä. Muutosta takausta koskevaan korvauspäätökseen on haettu yleisessä alioikeudessa, jollei muuta ole sovittu.

Valtiontakuukeskuksen antaessa takuita tai takauksia on kyseessä Valtiontakuukeskuksen sekä kotimaisen tai ulkomaisen oikeushenkilön, esimerkiksi osakeyhtiön, välisestä oikeussuhteesta. Jäljempänä tällaista oikeushenkilöä kutsutaan takuunottajaksi. Takuita tai takauksia myöntäessään tai päättäessään takuunottajan hakemuksesta muutoksista voimassaolevan takuun tai takauksen ehtoihin Valtiontakuukeskus ei käytä julkista valtaa. Takuut ja takaukset annetaan tarjouksina, jolloin takuunottajalla on mahdollisuus päättää hyväksyykö se tarjouksen. Takuu tai takaus sekä edellä tarkoitettu ehtojen muutos voi tulla siis voimaan vain, jos takuunottaja siihen suostuu tai sitä hakee. Tämän vuoksi Valtiontakuukeskuksen ja takuunottajan välille syntyy yksityisoikeudellinen oikeussuhde. Valtiontakuukeskuksen tekemässä takuita tai takauksia koskevassa korvauspäätöksessä on kyse yksityisoikeudellisen oikeussuhteen ehtojen tulkinnaista eikä hallinto-oikeudellisen kysymyksen ratkaisemisesta.

Ylintä tuomiovaltaa hallinto-oikeudellisissa asioissa käyttää hallitusmuodon 56 §:n mukaan korkein hallinto-oikeus ja ylintä tuomiovaltaa oikeusasioissa hallitusmuodon 53 §:n mukaan korkein oikeus. Yksityisoikeudellisia oikeus-

suhteita koskevien riitojen yleisenä oikeuspaikkana ovat yleiset alioikeudet ja muutoksenhakutuomioistuimina hovioikeudet ja korkein oikeus. Valtiontakuukeskusta koskevan asetuksen 12 §:ssä säädetty valitustie poikkeaa normaalista yksityisoikeudellisten asioiden valitustiestä. Niin ikään valitusmenettely eri takuu- ja takaukskorvausasioissa on epäyhtenäinen. Vientitakuu- ja perusraaka-ainetakuukorvausasioihin ei liity sellaisia erityispiirteitä, jotka puoltaisivat poikkeamista normaalista yksityisoikeudellisten asioiden valitustiestä.

Suomen oikeusjärjestyksessä tuomiovallan käytöstä säädetään perustuslailla tai lailla. Hyvän lainsäädäntötavan mukaan ei hallinnollisin säädöksin, esimerkiksi asetuksella, tulisi antaa olennaisia säännöksiä tuomioistuinten ja tuomiovallan jaosta. Koska valittamisesta takuukeskuksen tekemiin päätöksiin on säädetty asetuksessa, lainsäädännössä on puute, jonka poistamiseksi tulisi Valtiontakuukeskusta koskevaan lakiin sisällyttää säädös, joka sääntelee muutoksenhakua Valtiontakuukeskuksen päätöksiin.

2. Ehdotettu muutos

Esityksessä ehdotetaan, että Valtiontakuukeskuksesta annettuun lakiin lisättäisiin uusi 16 a §, jonka mukaan Valtiontakuukeskuksen päätökseen takuun tai takauksen myöntämisestä ja takuun tai takauksen ehtojen muuttamisesta ei voitaisi hakea muutosta. Näitä päätöksiä tehtäessä arvioidaan, puoltavatko yrityksen taloudellinen tilanne ja tarjotut vakuudet valtion riskinottoa tai ehtojen muutosta kyseisessä tapauksessa. Tällöin joudutaan siis harkitsemaan ehdotetun riskinoton tai ehtojen muutoksen tarkoituksenmukaisuus. Valittaa ei voisi esimerkiksi päätöksestä, jolla takuunottajan takuuhakemus hylätään. Myöskään ei saisi valittaa kysymyksestä, jonka ratkaisu pääasias-

sa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkitsemisesta. Käytännössä säännös merkitsisi, että takuukorvauspäätöksiä koskevat riidat ratkaistaisiin yleisessä alioikeudessa, jollei takuusopimuksissa olisi sovittu muuta valitustietä, esimerkiksi välimiesmenettelyä.

Ehdotetun muutoksen johdosta muutoksenhaku sekä takuu- että takaukskorvauspäätöksiin osalta yhtenäistyisi. Muilta osin ehdotettu muutos ei vaikuttaisi nykyisin asetuksella säädettyyn valituskäytäntöön.

3. Asian valmistelu

Esitys perustuu Valtiontakuukeskuksen tekemään ehdotukseen ja se on valmisteltu virkautena kauppa- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä Valtiontakuukeskuksen kanssa. Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä. Oikeusministeriön lausunnossa esittämät huomautukset on pyritty huomioimaan esityksessä.

4. Esityksen vaikutukset

Ehdotetulla muutoksella ei arvioida olevan Valtiontakuukeskuksen toiminnalle merkittäviä taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia. Muutos ei myöskään aiheuta tarvetta lisätä henkilöstöä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Valtiontakuu keskuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Valtiontakuu keskuksista 3 päivänä helmikuuta 1989 annettuun lakiin (111/89) uusi 16 a § seuraavasti:

16 a §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Takuukeskuksen päätökseen takuun tai takauksen myöntämisestä taikka takuun tai takauksen ehtojen muuttamisesta ei saa hakea muutosta valittamalla. Valittaa ei myöskään saa, jos ratkaisu pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harjoittamisesta.

Takuukeskuksen takuuta tai takausta koskeva korvauspäätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta siten kuin yleisissä takuu- ja takausehdoissa tarkemmin määrätään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pertti Salolainen

